

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	718
Land:	Iran
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat Iran. Kristne konvertitter og hjemmekirker (2) - arrestasjoner og straffeforfølgelse
Udgivet:	29. november 2017
Optaget på baggrundsmaterialet:	14. december 2017

Temanotat

**Iran: Kristne konvertitter og
hjemmekirker (2) - arrestasjoner og
straffeforfølgelse**

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

Over the last decade, Iranian authorities have intensified the monitoring and repression of activities among Protestant Christians who have converted from Islam. While the traditional ethnic-based churches found among Armenians and Assyrians are allowed to practise their religion within the framework of the Islamic Republic of Iran, evangelization among Muslims and organized activities among converts have been combatted by closure of churches, arrests and criminal prosecution. During the summer of 2017 a number of exceptionally long prison sentences were issued for evangelizing and other activities related to house churches.

Available information indicates that converts are largely convicted for some sort of activity and not for the conversion itself. The information further seems to indicate that it is usually leaders and persons with a prominent role, or who are accused by the authorities for having such a role, who receive the harshest sentences. Other factors that seem to influence court decisions are various forms of activities, such as contact with churches abroad, internet activity, money transfers, acting as host for a house church, or repeated activity after having been arrested once.

SAMMENDRAG

Iranske myndigheter har det siste tiåret trappet opp overvåkingen og undertrykkelsen av aktiviteter blant protestantiske kristne som har konvertert fra islam. Mens de tradisjonelle, etnisk baserte kirkene som finnes blant armenere og assyrere, får drive sin trosutøvelse innenfor rammen av Den islamske republikken Iran, har misjonering blant muslimer og organisert virksomhet blant konvertitter blitt slått ned på med stengning av kirker, arrestasjoner og straffeforfølgelse. Sommeren 2017 ble det utstedt en rekke uvanlig lange fengselsstraffer for misjonering og annen aktivitet knyttet til hjemmekirker.

Tilgjengelig informasjon tyder på at straffedømte konvertitter i stor grad dømmes for en aktivitet, og ikke for konverteringen i seg selv. Informasjonen synes videre å indikere at det som oftest er ledere og personer med en fremtredende rolle, eller som anklages av myndighetene for å ha en slik rolle, som idømmes de strengeste straffene. Andre faktorer som synes å virke skjerpene på domstolenes reaksjoner er ulike former for utadrettet virksomhet, som kontakt med menigheter i utlandet, internettaktivitet, pengeoverføringer, å opptre som husvert for en hjemmekirke, eller gjentatt aktivitet etter å ha vært arrestert én gang.

INNHold

1. Innledning	6
1.1 Kildesituasjonen	7
2. Tre faser i myndighetenes aksjoner mot kristne etter revolusjonen i 1979..	8
2.1 Fase 1: Den anglikanske kirken	8
2.2 Fase 2: Assembly of God, presbyterianerne og katolikker	9
2.2.1 Stenging av kirker	9
2.3 Fase 3: Hjemmekirker	10
3. Straffeforfølgelse	11
3.1 Lovanvendelse	11
3.1.1 Nasjonal sikkerhet og propaganda	11
3.1.2 Apostasi	12
3.1.3 Blasfemi	12
3.1.4 Alkohol	12
3.2 Ulike domstoler	13
3.3 Antall arrestasjoner	13
3.4 Informasjon om arresterte og/eller straffedømte konvertitter	14
3.4.1 Saker rapportert av Human Rights Without Frontiers	15
3.4.2 Saker rapportert av Elam Ministries	17
3.5 Mønstre i myndighetenes reaksjoner	20
3.5.1 Erklæring om å avslutte kristen aktivitet	22
3.5.2 Løslatelse mot kausjon	22
3.5.3 Trusler og mishandling under avhør og i fengsel	23
3.5.4 Mangelfull medisinsk behandling	23
3.6 Uforutsigbar domstolsbehandling	24
3.7 Dommer for alkoholinntak	24
4. Utreiseforbud kontra press om å forlate landet	25
5. Referanser	27

1. INNLEDNING

Dette temanotatet er del 2 av en todelt publikasjon om kristne konvertitter i Iran. Del 1, som publiseres samtidig med dette notatet, gir en bredere fremstilling av forhold for kristne konvertitter i Iran. Her belyses blant annet fremveksten av hjemmekirkemiljøet, årsaker til at bevegelsen brer om seg samt myndighetenes tilnærming til virksomheten som foregår i hjemmekirkene. Se Landinfo 2017, «Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (1) – utbredelse og vilkår for trosutøvelse».

Iranske myndigheter har det siste tiåret trappet opp overvåkingen og undertrykkelsen av aktiviteter blant protestantiske kristne som har konvertert fra islam. Mens de tradisjonelle, etnisk baserte kirkene som finnes blant armenere og assyrere får drive sin trosutøvelse innenfor rammen av Den islamske republikken Iran, har misjonering blant muslimer og organisert virksomhet blant konvertitter blitt slått ned på med stengning av kirker, arrestasjoner og straffeforfølgelse (Finnish Immigration Service 2015).

Protestantiske kirker som eksisterte før den iranske revolusjonen i 1979, kunne fortsette sin virksomhet i flere år etter revolusjonen, til tross for at de tok opp medlemmer som hadde vært muslimer. Disse konvertittkirkene¹ ble etter hvert utsatt for stadig strengere restriksjoner, og i 2013 var nesten alle stengt. På bakgrunn av at konvertering fra islam er forbudt, og at kristne konvertitter i dag ikke har anledning til å oppsøke de offisielle kirkene som finnes, har det vokst frem et nettverk av såkalte hjemmekirker (også kalt husmenigheter). Dette er små grupper kristne som møtes til gudstjeneste i private hjem (Bradley 2014, s. 177-181). Iranske myndigheter har erklært at driften av disse hjemmekirkene er ulovlig (UNSR 2016, s. 17).

Organisasjonen Christian Solidarity Worldwide, som følger utviklingen i Iran, har bemerket at det var en økning i antall domfellelser av kristne konvertitter sommeren 2017. Samtidig har illeggelse av uvanlig lange fengselsstraffer for misjonering og annen aktivitet knyttet til hjemmekirker, vært et trekk i utviklingen. Mens domstolspraksis tidligere var å idømme maks 5 års fengsel for slike forhold, ble det i juli 2017 avsagt 16 dommer på mellom 5 og 10 år, og én dom på hele 15 år (CSW 2017d).

Dette temanotatet omhandler arrestasjoner og straffeforfølgelse av kristne konvertitter i Iran, med hovedvekt på utviklingen det siste tiåret. Det trekkes dog noen linjer til utviklingen i tiden etter revolusjonen i 1979. Notatet gir en kort fremstilling av aktuelle straffebestemmelser og omfanget av arrestasjoner. Videre forsøkes det kartlagt hva slags aktivitetsprofil de arresterte og domfelte har på grunnlag av saker fra noen utvalgte kilder.

Juridiske begreper som arrestasjon, fengsling, anklage og tiltale brukes ikke alltid likt av de ulike kildene som er referert i notatet. Med arrestasjon menes her enhver innbringelse eller pågrepelse av politi eller sikkerhetsstyrker. Fengsling brukes både om å sette en arrestant i varetekt, og om soning av fengselsstraff. En del kilder blander begrepene anklage og tiltale. Anklager er påstander som reises under

¹ Med konvertittkirke menes her protestantiske kirker hvor en betydelig andel av medlemmene består av personer med muslimsk bakgrunn som har konvertert til kristendommen.

etterforskningen, mens tiltale refererer til den formelle siktelsen som tas ut i en straffesak. Det kan derfor være at disse begrepene ikke alltid brukes helt konsekvent i kildenes omtaler.

Det finnes ingen sikre anslag på antall kristne konvertitter i Iran, og estimatene som gjøres av ulike organisasjoner, er sprikende. World Christian Database anslo i 2010 det totale antallet kristne i Iran til 270 000 personer, hvorav omtrent 67 000 var protestanter (i hovedsak konvertitter) (ICHRI 2013, s. 6).²

1.1 KILDESITUASJONEN

Innholdet i notatet er basert på åpne, engelskspråklige nyhetskilder, rapporter fra menneskerettighetsorganisasjoner, kristne organisasjoner, FN og andre lands utlendingsmyndigheter, samt Landinfos egne intervjuer foretatt på informasjonsinnhentingsreiser i 2016.

Tilgang til gode kilder vedrørende forholdene i Iran er en utfordring. Ettersom iranske myndigheter i stor grad begrenser muligheten for utenlandske medier og andre observatører til å innhente informasjon fritt i landet, er det en generell mangel på uavhengige kilder. Også når observatører får adgang til å besøke Iran, må de begrense kontakten med lokale kilder for ikke å sette disse i fare for represalier fra myndighetene.

Flere av de sentrale kildene som er brukt i dette temanotatet, er kristne organisasjoner som selv er aktører i Iran og i iranske eksilmiljøer. Disse kan dermed ikke betraktes som uavhengige kilder. Det gjelder for eksempel Elam Ministries og Open Doors. Disse organisasjonene har imidlertid gjennom sitt arbeid blant iranske konvertitter en nærhet til berørte individer og organisasjoner som gjør at de besitter viktig og unik førstehåndsinformasjon.

Mangelen på uavhengige kilder har to viktige implikasjoner. For det første er det ofte vanskelig å verifisere informasjon og påstander som formidles av involverte aktører ved å konsultere andre kilder. For det andre innebærer det at også nyhetsmedier og menneskerettighetsorganisasjoner må forholde seg til den samme problematiske kildesituasjonen som Landinfo, noe som gjør at disse i stor grad baserer sine rapporter på de samme kristne kildene. Man må derfor være klar over at opplysninger som synes bekreftet av flere kilder, kan vise seg å stamme fra én enkelt primærkilde.

I enkelte rapporter utgjør iranske flyktninger og asylsøkere en viktig del av kildegrunnet. Mens disse respondentene kan besitte verdifull førstehåndsinformasjon, er det samtidig klart at personer som er i en prosess med å søke asyl, kan ha en egeninteresse i hvilken informasjon som fremkommer. Dette kan igjen påvirke deres uttalelser.

Fremstillingen i dette notatet gjør ikke krav på å være fullstendig eller uttømmende, men søker å presentere noen sentrale og relevante aspekter knyttet til straffeforfølgelse av konvertitter i Iran. Landinfo har, så langt det lar seg gjøre, forsøkt å beskrive profilene til noen av konvertittene som har havnet i myndighetenes søkelys og opplevd en eller annen form for reaksjon.

² For en bredere presentasjon av ulike estimer på antall konvertitter i Iran, se Landinfo 2017, kapittel 2.5, «Antall konvertitter».

Her må det igjen bemerkes at kildegrunnlaget ofte er tynt. Det er et generelt trekk ved de meldinger som publiseres fra både menneskerettighetsorganisasjoner og kristne aktører, at det legges mer vekt på å beskrive hvordan arresterte og fengslede behandles av myndighetene, enn på hvilken aktivitet som utløste reaksjonen. Slik informasjon om overgrep, mishandling og manglende rettssikkerhet er vanligvis formidlet via advokater, nettverk eller familien til den arresterte. I den grad det foreligger informasjon om innholdet i anklager, tiltaler eller domsavsigelser, er opplysningene ofte beheftet med betydelig usikkerhet. Det kan blant annet nevnes at revolusjonsdomstolene, som behandler de fleste konvertittsakene, ikke utleverer kopi av dommene. Dommen kan utleveres til gjennomlesning i domstolen eller forkynnes muntlig. Dette gjør at innholdet lett kan gjengis ulikt fra forskjellige kilder.

For øvrig gir ikke innholdet i anklager, tiltaler eller dommer nødvendigvis noen presis eller korrekt beskrivelse av den faktiske aktiviteten til den anklagede/tiltalte. Ofte er tiltalepunktene vage, som «propaganda mot regimet» eller «handlinger mot nasjonens sikkerhet», og dermed lite egnet til å forklare hvilken aktivitet som er bakgrunnen for straffeforfølgelsen. Dessuten kan det forekomme falske anklager og falske tilståelser (IHRDC 2015), noe som reduserer verdien av dommene som kildegrunnlag. Med disse forbeholdene vil vi likevel bruke avsagte dommer som en indikasjon på hva slags aktiviteter myndighetene hevder straffedømte konvertitter har utført. Sett i sammenheng med hva andre kilder sier om aktiviteten, kan dommene i noen tilfeller formodentlig bidra til å belyse den dømtes aktivitetsprofil.

2. TRE FASER I MYNDIGHETENES AKSJONER MOT KRISTNE ETTER REVOLUSJONEN I 1979

Forfatteren Mark Bradley (2014) har beskrevet forholdene for «Irans nye kristne» inngående, og er en sentral kilde i dette temanotatet. Han har intervjuet ledere i fem hjemmekirker, og presenterer i boka «Too Many to Jail» et unikt innblikk i hvordan hjemmekirkene ble etablert og har operert i Iran. I boka presenteres videre en kronologisk oversikt over arrestasjoner og rettssaker mot kristne konvertitter og predikanter i perioden fra 2009 til 2014.

Bradley har identifisert tre faser i myndighetenes aksjoner mot kristne aktivister etter revolusjonen. I den første fasen rammet den revolusjonære stemningen særlig den anglikanske kirken, som ble ansett som et symbol på britisk imperialisme. Under fase to, fra siste halvdel av 1980-tallet, var det særlig pinsebevegelsens Assembly of God, og til dels presbyterianere og katolikker, som ble rammet. I siste fase, fra rundt 2008 og frem til i dag, er det hjemmekirkene som har stått i fokus for myndighetenes kampanjer mot kristne konvertitter.

2.1 FASE 1: DEN ANGLIKANSKE KIRKEN

Revolusjonens leder ayatollah Khomeini bidro til å skape en truende stemning overfor kristne konvertitter ved å omtale misjonærene som «imperialismens agenter» som korrumperte ungdommen. Utsagnet hadde henvisning til kristne «propagandasentre» i Teheran, som han mente det burde være en plikt å ødelegge.

Denne retorikken rammet særlig den anglikanske kirken, som hadde drevet misjon og humanitært arbeid i Iran siden 1870-tallet. I kjølvannet av Khomeinis taler, ble anglikanske sykehus og skoler overtatt av regimet og deres ledere utsatt for vold. Det forekom også drap og arrestasjoner. Blant annet ble pastoren Sayyah Arastoo funnet knivdrept i februar 1979, og sønnen til biskop Bahram Dehqani ble skutt (Bradley 2014, s. 167, 238).

Den anglikanske kirken fortsatte sin virksomhet til tross for angrepene. Ifølge Elam Ministries er det i dag bare Den anglikanske kirken som har kunnet opprettholde offentlige gudstjenester på persisk (i Teheran, Isfahan og Shiraz), i motsetning til andre konvertittkirker som har måttet stenge. Den anglikanske kirken har imidlertid vært holdt under streng overvåkning, noe som har ført til at menighetene har krympet (Bradley 2014, s. 167; Elam Ministries, e-post september 2017).

2.2 FASE 2: ASSEMBLY OF GOD, PRESBYTERIANERNE OG KATOLIKKER

Kirkene til Assembly of God (AoG, på persisk *Jama'at-e-Rabbani*) ble etablert på 1960-tallet som en del av pinsebevegelsen, og besto i utgangspunktet av karismatisk³ orienterte armenere og assyrere som ønsket å misjonere. AoG drev aktiv evangelisering på 1980-tallet, og lyktes etter hvert i å få tilhengere også blant tidligere muslimer i flere av de store byene (Bradley 2014, s. 168).

Fra 1985 krevde myndighetene gjentatte ganger at AoG måtte stanse all aktivitet som hadde som formål å omvende muslimer. Da kirkens ledere nektet å etterkomme kravene, ble flere av dem utsatt for voldsaksjoner. Pastoren i Mashhad, konvertitten Hossein Soodmand, ble etter gjentatte arrestasjoner hengt i fengsel 3. november 1990. Hans kollega Mehdi Dibaj, som ble dømt til døden for apostasi i 1986, men løslatt etter internasjonalt press i januar 1994, ble funnet drept av ukjente gjerningsmenn fem måneder etter løslatelsen. Nok en AoG-pastor, Haik Hovsepian Mehr, som hadde motsatt seg krav om blant annet å levere navnelister over kirkens medlemmer til myndighetene, forsvant og ble funnet drept i januar 1994 (Bradley 2014 s.168-173).

Den presbyterianske kirken ble også rammet av de dødelige angrepene. En etnisk armensk pastor i den presbyterianske kirken, Tateos Michaelian, ble kidnappet og funnet drept 2. juli 1994 (Bradley 2014, s. 173).

Den katolske kirken, som har tradisjon for å operere utelukkende blant kristne i Iran, har generelt hatt gode relasjoner til iranske myndigheter. Men i 2010 ble et katolsk teologisk senter, St. John's Institute, som formidlet informasjon om kristendommen på persisk, tvunget til å stenge, og lederen ble sendt ut av landet. Samtidig ble persisktalende nektet adgang til den romersk-katolske katedralen i Teheran (Bradley 2014, s. 179).

2.2.1 Stenging av kirker

Konvertittkirkene opplevde trakassering, overvåkning og sterke begrensninger i virksomheten etter revolusjonen. På 1980- og 1990-tallet ble Assembly of God utsatt

³ Karismatisk refererer til den kristne tradisjonen som oppsto i USA på 1960-tallet, som blant annet kjennetegnes ved en erfaring av Den hellige ånd, praktisering av nådegaver som tungetale og helbredelse ved bønn (Engelsviken 2014).

for stadig sterkere press om å slutte å misjonere blant muslimer. De ble pålagt å levere inn medlemslister, slutte å holde prekener på persisk og ble nektet å ta opp nye medlemmer. Forbudet mot persisk var avgjørende, ettersom de fleste konvertittene var persisktalende (Bradley 2014, s. 171).

Assembly of Gods kirker ble stengt i flere byer: kirken i Sari ble stengt i 1988, kirkene i Kerman og Shiraz i 1992 og kirken i Gorgan i 1993. Kirken i Ahvaz ble stengt i desember 2011, og i mai 2012 ble kirken i Jannat Abad i det vestlige Teheran tvunget til å stenge (Bradley 2014, s. 171-179). Sistnevnte ble truet med at hvis de ikke stengte selv, ville myndighetene både stenge kirken og dessuten konfiskere kirkebygningen (CHRI 2012). Til slutt ble den eldste persiskspråklige kirken i Iran, nemlig Central Assembly of God i Teheran, stengt i mai 2013 etter press, trusler og trakassering fra etterretningstjenesten (CHRI 2013).

Også etter valget av president Hassan Rouhani, som ble ansett som moderat sammenlignet med forgjengeren Mahmoud Ahmedinejad, har presset mot kristne konvertitter blitt opprettholdt. Minst to protestantiske kirker i Teheran skal ha blitt stengt etter at Rouhani kom til makten i 2013 (Christians in Parliament 2015, s. 6).

Etter at myndighetene systematisk har stengt persiskspråklige kirker, har de fulgt opp med å påse at kristne konvertitter og andre persisktalende – for eksempel personer som er interessert i kristendommen, men som ikke har konvertert – ikke får adgang til de lovlige, registrerte kirkene som fortsatt finnes. Mohabat News meldte i januar 2017 at persisktalende kristne konvertitter og ikke-kristne ble nektet adgang til å delta i julegudstjenester i registrerte kirker (Mohabat News 2017a).

For mer informasjon om konvertittkirkene, se notatets del 1, kapittel 2.2 (Landinfo 2017).

2.3 FASE 3: HJEMMEKIRKER

Hjemmekirkebevegelsen har vokst frem gradvis på bakgrunn av økt press mot de registrerte kirkene fra iranske myndigheter (DIS 2014, s. 35). I 2010 og 2011 gikk flere av landets øverste ledere ut offentlig med krass kritikk av hjemmekirker og misjonerende kristne miljøer, som ble anklaget for å stå bak en «kulturell invasjon» med støtte fra Irans fiender i utlandet. De verbale angrepene ble fremmet av blant andre Irans øverste leder ayatollah Ali Khamenei og daværende president Mahmoud Ahmedinejad, og fremsto som et klarsignal til landets sikkerhetsstyrker om å trappe opp arrestasjonene av kristne (Bradley 2014, s. 186, 197; Open Doors 2011). I kjølvannet av disse uttalelsene ble det iverksatt omfattende husundersøkelser og arrestasjoner rettet mot hjemmekirkene, og myndighetenes interesse for hjemmekirkemiljøene har vedvart frem til i dag.

En annen indikasjon på at myndighetene rettet økt oppmerksomhet mot hjemmekirkene, var at Revolusjonsgarden i 2012 fikk en mer fremtredende rolle med å holde oppsyn med de kristne kirkene i landet. Dette ansvaret hadde tidligere ligget hos Departementet for kultur og islamsk veiledning og Etterretningsdepartementet (CHRI 2012).⁴

⁴ Bradley (2014, s. 179) refererer til en kilde i Elam Ministries som hevdet at ansvaret for å holde oppsyn med kirkene ble flyttet til Revolusjonsgarden allerede i 2009.

3. STRAFFEFORFØLGELSE

Når myndighetene avdekker en hjemmekirke eller annen aktivitet blant kristne konvertitter, kan det iverksettes tiltak som overvåkning, arrestasjoner og eventuelt videre straffeforfølgelse av de involverte (Finnish Immigration Service 2015, s. 4-6).

3.1 LOVANVENDELSE

Konvertering, misjonering blant muslimer og organisert kristen virksomhet utenfor lovlige, registrerte kirker, kan rammes av ulike bestemmelser i den iranske straffeloven og av iransk tolkning av sharia, islamsk lov.

Kristne konvertitter som straffeforfølges, blir ofte tiltalt for sikkerhetsrelaterte forbrytelser snarere enn for religiøs aktivitet. Myndighetene anser kristen misjonering for å være styrt av fiendtlige krefter i utlandet som ønsker å svekke det islamske styresettet. Hjemmekirkebevegelsen blir dermed behandlet mer som en politisk og regimefiendtlig opposisjon, enn som en religiøs gruppering (ICHRI 2013, s. 49).

3.1.1 Nasjonal sikkerhet og propaganda

Kristne konvertitter blir vanligvis tiltalt for å ha begått handlinger mot nasjonens sikkerhet eller for å ha bedrevet propaganda mot staten. Hjemmekirker er ikke omtalt i loven, men håndteres av myndighetene som ulovlige organisasjoner siden de opererer uten offisiell tillatelse (UNSR 2016, s. 17).

Loven skiller mellom medlemmer og ledere av ulovlige organisasjoner. Den iranske straffelovens paragraf 498 (bok 5) foreskriver fengsel fra 2 til 10 år for enhver som etablerer eller leder en organisasjon eller gruppering som har som målsetting å forstyrre eller skade Irans sikkerhet. Den som er medlem i en slik organisasjon, skal idømmes fengsel fra 3 måneder til 5 år, ifølge paragraf 499 (Penal Code 1996/2013⁵, Book 5).

Videre foreskriver paragraf 500 fengselsstraff fra 3 måneder til 1 år for enhver som driver propaganda mot Den islamske republikken, eller til fordel for grupper som er motstandere av systemet. Spredning av materiale som defineres som skadelig for den offentlige moral, er forbudt i henhold til paragraf 640, og straffes med bøter, piskeslag og/eller fengsel fra 3 måneder til 1 år (Penal Code 1996/2013, Book 5).

Det forekommer også at konvertitter anklages for kontakt med organisasjoner i utlandet, overlevering av informasjon til utenlandske medier eller konspirasjon med fremmede makter. Samarbeid med fremmede stater mot Den islamske republikken straffes i henhold til straffelovens paragraf 508 med fra 2 til 10 års fengsel (Penal Code 1996/2013, Book 5).

For mer om dette temaet, se notatets del 1, kapittel 4.2, «Myndighetspolicy – apostasi og nasjonal sikkerhet» (Landinfo 2017).

⁵ Irans straffelov, Islamic Penal Code, består av fem bøker. En ny versjon av loven som trådte i kraft i 2013, omfatter bok 1-4 (paragraf 1-728). Den gamle versjonen av bok 5 (paragraf 498-729) fra 1996 gjelder imidlertid fortsatt (med unntak av visse paragrafer som ble opphevet av den nye loven). Dette innebærer at nummereringen fra den nye loven overlapper nummereringen i den gamle for paragrafer over 498, og at det for disse må henvises til den aktuelle boken i tillegg til paragraf (IHRDC 2013; 2014a).

3.1.2 Apostasi

I henhold til Irans tolkning av sharia, er apostasi – frafall fra islam – forbudt og skal straffes med døden. Apostasi er ikke nevnt i den iranske straffeloven, men grunnlovens paragraf 167 foreskriver at i de tilfeller hvor et forhold ikke er dekket av kodifisert lovgivning, skal dommeren anvende tradisjonell islamsk lov. Videre argumenterte den islamske republikkens grunnlegger ayatollah Khomeini (død 1989) for dødsstraff for apostasi i sine juridiske utlegninger (ayatollah Ruhollah Khomeini, *Tahrir Al-Wasilah*). Disse utlegningene har status som lovkilde i Iran (ICHRI 2013, s. 30).

Det er imidlertid ytterst sjelden at formell tiltale for apostasi har vært reist mot konvertitter. De gangene apostasitiltale har blitt reist, har det vakt massiv internasjonal kritikk og dermed medført en utfordring for iranske myndigheter. International Campaign for Human Rights in Iran har fastslått at det finnes tre dokumenterte tilfeller siden 1979 hvor kristne har vært tiltalt for apostasi. De aktuelle sakene var Hossein Soodmand (henrettet i fengsel 1990), Mehdi Dibaj (drept etter løslatelse 1994) og Yousef Naderkhani (dødsdom omgjort til fengselsstraff 2012) (ICHRI 2013, s. 31; IHRDC 2014b, s. 29-35).

Selv om myndighetene synes å ha lagt til side bruk av apostasitiltale i praksis, har det stadig vært rapportert at trusler om apostasitiltale har blitt brukt under avhør av konvertitter, som ett av mange virkemidler for å presse den anklagede til å samarbeide. Blant sakene som presenteres i Bradleys bok, er det flere tilfeller hvor konvertitter har blitt truet med apostasitiltale, eller hvor apostasi har blitt bragt opp som en anklage under innledende avhør, uten at det har blitt inkludert i den endelige tiltalen (se for eksempel Bradley 2014, s. 265).

3.1.3 Blasfemi

Blasfemi er omtalt i den nye straffeloven fra 2013 i paragraf 262, som fastsetter dødsstraff for å «fornærme profeten Muhammad eller en av de andre profetene» (Penal Code 2013). Paragraf 513 i den gamle straffelovens bok 5, som fortsatt gjelder, foreskriver imidlertid dødsstraff eller fengsel fra 1 til 5 år for «fornærmelser mot islams hellige verdier eller store profeter» (Penal Code 1996/2013, Book 5). Et nylig tilfelle av en dom hvor blasfemi var ett av flere tiltalepunkter, var saken mot konvertitten Amin Afshar Naderi, som ble dømt til 15 års fengsel i juli 2017 (se kapittel 3.4.1). Dommen skal være anket (HRWF 2017, s. 6).

3.1.4 Alkohol

I henhold til straffelovens paragraf 264, er straffen for konsumering av alkohol 80 piskeslag. Paragraf 266 slår fast at det er unntak for kristne, som bare vil bli straffet dersom de bruker alkohol offentlig (Penal Code 2013). Men ettersom konvertitter ikke anerkjennes som kristne av iranske myndigheter, har de ikke samme rettigheter som registrerte medlemmer av lovlige kirkesamfunn. Dermed gjelder alkoholforbudet for konvertitter, og tiltale og domfellelser har forekommet (U.S. Department of State 2017, s. 5).

3.2 ULIKE DOMSTOLER

Det iranske domstolsystemet har flere særdomstoler som dømmer i spesielle typer saker (Landinfo 2011). Mens vanlige straffesaker føres for de ordinære straffedomstolene, blir saker med anklager om regimefiendtlig aktivitet, handlinger som truer nasjonens sikkerhet, væpnede opprør og politisk opposisjon ført for Revolusjonsdomstolen. Det innebærer at saker om hjemmekirkeaktivitet, som knyttes til regimefiendtlig, politisk virksomhet, også føres for denne domstolen (ICHRI 2013, s. 49-50).

Dette har konsekvenser for straffeprosessen, ettersom en arrestant har svakere rettssikkerhet i Revolusjonsdomstolen enn i den ordinære straffedomstolen. Blant annet er det vanlig at arresterte utsettes for langvarig varetektsfengsling og nektes tilgang til advokat (ICHRI 2013, s. 51; Amnesty International 2012, s. 23, Christians in Parliament 2015, s. 8-12).

Straffesaker som dreier seg om alkoholbruk, apostasi eller blasfemi, skal føres for den ordinære straffedomstolen (UNSR 2014a). Dersom en person tiltales for flere forhold som sorterer under ulike domstoler, skal det gjennomføres separate rettssaker i hver av domstolene (iransk advokat i eksil, e-post juni 2017).

3.3 ANTALL ARRESTASJONER

U.S. Commission on International Religious Freedom (USCIRF 2017) skriver i sin årsrapport for 2016 at 600 kristne har blitt arrestert i Iran siden 2010 og frem til utløpet av 2016. Ifølge USCIRF ble nesten 80 kristne arrestert mellom mai og august 2016. De fleste ble løslatt i løpet av få dager, mens noen ble holdt i varetekt uten tiltale i flere måneder, og enkelte forble fengslet enda lenger. Samme kilde oppgir at det var rundt 90 kristne fengslet, arrestert eller som ventet på domstolsbehandling per desember 2016 (USCIRF 2017). Den kristne organisasjonen World Watch Monitor (WWM u.å.) oppgir at 193 kristne ble arrestert eller fengslet i 2016. Amnesty International (2017, s. 194) skriver at «titalls» kristne konvertitter ble anholdt etter razziaer mot hjemmekirker i 2016.

Ifølge FNs spesialrapportør for menneskerettigheter i Iran har antallet konvertitter som til enhver tid har sittet fengslet, variert fra noen titalls til rundt 100 personer de siste årene. Det var en betydelig økning i antall arrestasjoner av konvertitter fra 2010, og spesialrapportøren meldte at 300 ble arrestert fra juni 2010 til september 2012. 41 av disse ble fengslet for en periode på en måned eller mer. I spesialrapportørens ulike rapporter ble antall fengslede kristne oppgitt til å være 20 per juli 2013 (UNSR 2013, s. 12), 49 per januar 2014 (UNSR 2014b, s. 12), 92 per januar 2015 (UNSR 2015a, s. 14), mens antallet er oppgitt til «flere dusin» per januar 2016 (UNSR 2016, s. 17). I rapporten fra mars 2017 er det ikke oppgitt antall fengslede kristne (UNSR 2017).

Den iranskfødte pastoren Mansour Borji leder den kristne organisasjonen Article 18, som publiserer informasjon om arrestasjoner. Borji (som sitert i ICHRI 2013, s. 41) hevder at antallet arrestasjoner blir underrapportert, og at de arresterte ofte blir truet av myndighetene om å tie om informasjon knyttet til deres arrestasjon. Article 18 respekterer deres ønske og lar derfor være å rapportere om en del av sakene.

3.4 INFORMASJON OM ARRESTERTE OG/ELLER STRAFFEDØMTE KONVERTITTER

Flere organisasjoner har publisert oversikter over fanger i Iran, og noen av dem fokuserer spesielt på kristne fanger.

- Human Rights Without Frontiers (HRWF 2017) har publisert oversikten «Freedom of Religion or Belief & Blasphemy Prisoners Database», som er en oversikt over personer som er fengslet for sin tro i en rekke land. Under Iran-kapittelet, som er oppdatert 18. september 2017, er det listet 16 kristne fanger, hvorav 12 er iranske borgere.
- Iran Human Rights Documentation Center (IHRDC 2016) har en liste med 820 navn på fanger i Iran, hvorav 25 er oppført som «Christian Convert». Listen er sist oppdatert i mars 2016.
- Christian Solidarity Worldwide (CSW 2017d) har en oversikt over ni profilerte iranere som har blitt fengslet.
- Open Doors (2017, s. 10-17) har en liste over 56 arresterte kristne.
- Elam Ministries (2016) har publisert en oversikt som inneholder navn på sju kristne fanger som soner idømt fengselsstraff, samt 22 løslatte fanger. På nettsiden står det at listen ble oppdatert i januar 2016.
- Global Freedom Movement (u.å.) har opprettet en åpen database hvor menneskerettighetsaktivister kan legge inn opplysninger individuelt. Basen har 190 oppføringer under kategorien «Christian» som inneholder både nåværende og tidligere fanger.

Disse listene inneholder kortfattede opplysninger om arresterte og/eller straffedømte konvertitter. Ofte er imidlertid informasjonen for mangelfull til å klargjøre hvilken aktivitet som utgjorde bakgrunnen for arrestasjonene. Flere av listene har lenker til kilder som kan inneholde relevante opplysninger, men ofte fokuserer kildematerialet, som tidligere nevnt, mer på behandlingen under arrestasjon og fengsling, enn på hva som ledet til arrestasjonen i utgangspunktet. Disse listene kan likevel være utgangspunkt for videre søk på navngitte fanger som kan lede til mer utfyllende informasjon.

Nedenfor presenterer vi et knippe saker som fremkommer på fangelistene til Human Rights Without Frontiers og Elam Ministries.⁶ Vi har valgt å basere oss på førstnevnte liste fordi den ble oppdatert relativt nylig (18. september 2017), og på sistnevnte fordi Elam Ministries er en mye brukt kilde. Deres liste inneholder også noe informasjon om hvorvidt de navngitte fangene skal ha vært ledere eller menige medlemmer av hjemmekirker.

Oversikten er ikke nødvendigvis representativ for det totale sakskomplekset, men skal bidra til å tegne et bilde av hvilken betydning konvertitters bakgrunn og aktivitetsnivå kan ha for en eventuell strafferettslig reaksjon.

⁶ Personer som er nevnt på begge listene, er bare vist til én gang.

3.4.1 Saker rapportert av Human Rights Without Frontiers

Følgende iranske saker er nevnt på Human Rights Without Frontiers' oversikt per september 2017.

Hadi Asgari, Amin Afshar Naderi, Ramil Bet-Tamraz, Amir Saman Dashti og Mohammad Dehnavi var blant en gruppe på 17 kristne, de fleste konvertitter, som ble arrestert da de var på piknik 26. august 2016 i en privat hage i Firouzkouh, nord for Teheran. De fem som er navngitt her, ble bragt til Evin-fengselet i Teheran og varetektsfengslet (Mohabat News 2017e). Tre av de fem, Amir Saman Dashti, Ramil Bet-Tamraz og Mohammad Dehnavi ble løslatt i oktober/november 2016 mot kausjon på rundt 33 000 USD hver. De to siste, Hadi Asgari og Amin Afshar Naderi, forble fengslet, angivelig fordi de ikke kunne fremskaffe kausjonssummen. Asgari og Naderi var medlemmer i en hjemmekirke som ble ledet av den assyriske pastoren Victor Bet-Tamraz. Rettssakene mot Asgari Naderi og Bet-Tamraz, samt et fjerde medlem, Kaviyan Fallah-Mohammadi, ble ført i juni 2017. Naderi ble dømt til 15 års fengsel, mens Asgari, Bet-Tamraz og Fallah-Mohammadi ble dømt til 10 års fengsel hver (MEC 2017a; WWM 2017a).

Fengselsstraffer på 10 og 15 år er uvanlig, også etter iranske forhold. Dommene er anket og dermed ikke rettskraftige. Ankebehandlingen kan ta opptil to år (WWM 2017a).

Status i hver av de fem sakene er som følger, ut fra informasjonen som Landinfo har funnet:

Hadi Asgari ble 4. juli 2017 dømt til 10 års fengsel av Revolusjonsdomstolen i Teheran, samt ilagt et utreiseforbud i 2 år etter endt soning. Han ble anklaget for handlinger mot nasjonal sikkerhet og organisering og etablering av hjemmekirker. Dommen legger altså til grunn at Asgari har hatt en ledende rolle i en hjemmekirke. Asgari omtales av Elam Ministries som leder (Elam Ministries 2017; Hoezee 2017).

Amin Afshar Naderi ble 4. juli 2017 dømt til 15 års fengsel og 2 års utreiseforbud av Revolusjonsdomstolen i Teheran. Han ble anklaget for handlinger mot nasjonal sikkerhet og organisering og etablering av hjemmekirker, samt for blasfemi. I påvente av ankebehandling ble han, etter at han hadde startet sultestreik i juli 2017, løslatt mot kausjon på 80 000 USD. Ifølge Mohabat News (2017e) var 5 år av straffen idømt for blasfemi. Naderi hadde vært innbrakt tidligere. I desember 2014 ble han arrestert i en hjemmekirke hvor det ifølge myndighetene foregikk ulovlig trykking og distribusjon av bibler (Hoezee 2017; CHRI 2017a). Elam Ministries (2017) omtaler Naderi som en leder.

Ramil Bet-Tamraz er ikke konvertitt, men assyrer og sønn av den assyriske pastoren og hjemmekirkelederen Victor Bet-Tamraz, som er nevnt over. Ramil Bet-Tamraz ble løslatt mot kausjon og skal være anklaget for handlinger mot nasjonal sikkerhet og organisering og etablering av hjemmekirker. Ramil Bet-Tamraz ble også arrestert kortvarig en gang tidligere, i desember 2014, som deltaker i hjemmekirken som ble drevet av faren. Etter den siste arrestasjonen i august 2016, satt han i varetekt til han ble løslatt mot kausjon i oktober 2016, i påvente av videre rettsprosess (Church in Chains 2017; WWM 2016).

Amir Saman Dashti er anklaget for «having a non-Islamic party» og for besittelse av bibler og kristent materiale (HRWF 2017, s. 3). Landinfo kjenner ikke til rapporter om videre straffeprosess i denne saken, men ettersom Dashti ble løslatt mot

kausjon, innebærer det normalt at saken ikke var avsluttet på tidspunktet for løslatelsen.

Mohammad Dehnavi ble løslatt mot kausjon i oktober 2016 (Mohabat News 2016). Det er ingen opplysninger om videre rettsprosess. Landinfo har heller ikke funnet informasjon om bakgrunn og aktivitet i engelskspråklige kilder. Dehnavi er ikke oppført med en egen profil på fangelisten til HRWF, men er bare nevnt i forbindelse med de andre i gruppen han ble arrestert sammen med. Han er ført opp på Open Doors' fangeliste fra september 2017 (her stavet Mohamad Denay), men det er ingen opplysninger utover at han ble arrestert i Firouzkouh-parken i august 2016 og løslatt mot kausjon. Ingen av kildene refererer til noen separat anklage mot Dehnavi, og han fremstår dermed som et eksempel på en arrestert konvertitt uten kjent profil. Ettersom han er lite omtalt i kildene, tyder det på at han har hatt mindre synlig aktivitet. Landinfo har ikke funnet informasjon om hvorvidt saken er avsluttet eller ikke.

Pastor Yousef Naderkhani, Mohammadreza Omid, Yasser Mossayebzadeh og Saheb Fadaie ble arrestert under en serie razziaer mot hjemmekirkemedlemmer i Rasht 13. mai 2016. I forkant av razziaene var huseierne innkalt per telefon til avhør hos etterretningstjenesten. Sikkerhetsfolkene beslagla telefoner, datamaskiner og bibler i hjemmene. Naderkhani ble løslatt samme dag, mens de tre andre ble sittende fengslet i 2-3 uker før de ble løslatt mot kausjoner på rundt 33 000 USD hver (CSW 2016b; 2016f).

I juli 2017 ble alle fire dømt til 10 års fengsel hver. Ifølge Center for Human Rights in Iran (CHRI 2017c) var de tiltalt for å delta i sammensvergelse mot nasjonal sikkerhet og for organisering av hjemmekirker. Dommen refererte til paragraf 498 i straffelovens bok 5, som omhandler personer som oppretter eller leder en gruppe som søker å skade nasjonens sikkerhet (CHRI 2017b). Dommeren skal videre ha anklaget hjemmekirken deres for å ha mottatt 500 000 britiske pund årlig fra britiske myndigheter (CSW 2017b).

Naderkhani og Omid ble i tillegg idømt 2 års indre eksil, som skal sones i det ugjestmilde, sørlige Iran. Omid, Mossayebzadeh og Fadaie ble i en separat rettsak i oktober 2016 idømt 80 piskeslag for å ha drukket alkohol i forbindelse med forrettelse av nattverd i Naderkhanis hjemmekirke, som alle de tre er medlem av (Caballero 2017).

Yousef Naderkhani ble kjent internasjonalt da iransk høyesterett i 2011 stadfestet en dødsdom mot ham for apostasi, en dom som ved ny rettsbehandling, etter inngripen fra Øverste leder, i 2012 ble omgjort til 3 års fengsel for ulovlig misjonering. Naderkhani har fortsatt virksomheten som leder i hjemmekirkemiljøet i Rasht etter løslatelsen. De tre andre kirkemedlemmene som ble arrestert sammen med ham, er ikke spesielt kjente navn, og det står lite om dem i engelskspråklige medier. Det er dermed uvisst hvilken aktivitet og hva slags roller de har hatt i Naderkhanis hjemmekirke. Imidlertid fremgår det av en melding fra CSW (2016a) at alle de tre mennene ble kortvarig arrestert under en liknende razzia i februar 2015. Omid ble første gang fengslet under en razzia mot hjemmekirkene i desember 2012. I 2013 var han en av fire kristne som ble idømt 80 piskeslag for å ha drukket alkohol ved nattverden (CSW 2016d).

Nasser Navard Goltape er en 23 år gammel iransk konvertitt som ble arrestert 24. juni 2016 sammen med fire konvertitter fra nabolandet Aserbajdsjan. De fem ble

arrestert under en mottakelse hjemme hos en kristen venn i en forstad til byen Karaj. Goltape ble løslatt mot kausjon i oktober 2016, og dømt til 10 års fengsel av en revolusjonsdomstol 23. mai 2017. Domstolen anklaget Goltape for å være kristensionist som «handlet mot nasjonal sikkerhet» ved å forsøke «å styrte staten». Straffen var hjemlet i den iranske straffelovens paragraf 498, bok 5 (HRWF 2017, s. 1; CHRI 2017b). Goltape anket, men tapte i ankedomstolen, som bekreftet dommen på 10 års fengsel 12. november 2017 (WWM 2017c, 24. november). Anklagene tyder på at myndighetene anser Goltape for å være en ledende person som også har hatt kontakt med aktører i utlandet.

Pastor Vruir Avanessian er en 61 år gammel armensk pastor i Assembly of God. Han ble arrestert 27. desember 2012 under en razzia mot en julegudstjeneste i en hjemmekirke i Teheran, hvor rundt 50 nylig konverterte kristne var samlet. Konvertittene ble avhørt på stedet og måtte fylle ut skjemaer som inneholdt personlige spørsmål om konverteringen. Mobiltelefoner ble beslaglagt, og de ble avkrevd informasjon om brukerkontoer og passord til personlig e-post, Facebook og andre sosiale medier. Mens konvertittene ble løslatt etter noen timer, ble Avanessian varetektsfengslet. Han ble løslatt mot kausjon etter to uker i påvente av rettssak. Avanessian ble tiltalt for handlinger mot nasjonal sikkerhet og for å misjonere overfor persiskspråklige iranere. Han ble dømt bak lukkede dører av Revolusjonsdomstolen i Teheran til 3,5 års fengsel i desember 2013 (HRWF 2017, s. 3; Bradley 2014, s. 270; Ireland 2013).

Anousheh Reza-Bakhsh og Soheil Zagarzadeh Sani er mor og sønn fra Urmia, som begge ble arrestert i Urmia 20. februar 2017. Det er uklart hva de er anklaget for. De to ble arrestert hjemme av sikkerhetsfolk fra Revolusjongarden og ført til et ukjent sted. Øyevitner forklarte at sikkerhetspolitiet entret hjemmet deres og konfiskerte bibler og kristne bøker. De to, som aldri har vært arrestert tidligere, skal ha konvertert til den katolske kirken (Mohabat News 2017b).

Middle East Concern meldte at moren og sønnen ble døpt i Istanbul i august 2016, og deretter vendte hjem til Iran hvor de fortsatte å lese og lære om den kristne tro. Sønnen skal ha vært en ivrig seer av kristne programmer med teologisk opplæring på satellitt-TV (HRWF 2017, s. 2; MEC 2017b). Det ble meldt at deres skjebne fortsatt var uviss 3,5 måned etter arrestasjonen (Mohabat News 2017d).

3.4.2 Saker rapportert av Elam Ministries

På Elam Ministries' fangeliste er det ført opp 7 personer som soner fengselsdommer og 22 navngitte personer som nylig er løslatt, enten fordi de har sonet ferdig, eller fordi de er løslatt midlertidig mot kausjon, mens de venter på videre rettsbehandling. Listen er datert januar 2016 og er dermed ikke helt oppdatert. Listen kategoriserer de fleste personene som «leder/pastor» eller «medlem» i hjemmekirker (Elam Ministries 2016).

Blant de sju fangene er to omtalt som ledere, nemlig Behnam Irani og Vruir Avanessian. De er begge internasjonalt kjent for sitt arbeid i hjemmekirkemiljøet i henholdsvis Karaj og Teheran, som gjentatte ganger har tiltrukket seg myndighetenes oppmerksomhet med sine aktiviteter. Irani ble dømt til 6 års fengsel i 2011 for handlinger mot nasjonens sikkerhet og ble løslatt etter endt soning i oktober 2016 (CSW 2016e). Avanessian, som er ordinert pastor av armensk opprinnelse, ble dømt

til 3,5 års fengsel for misjonering (for mer om Avanessians aktivitet og dom, se kapittel 3.4.1).

De øvrige fem på Elams liste over fanger under soning, er omtalt som «medlem». De fem har følgende fengselsdommer: Maryam (Nasim) Naghash Zargaran: 4 år; Ebrahim Firouzi: 1 år pluss 2 år i indre eksil (soning i en fjerntliggende by); Shahin Lahooti: 2,5 år; Mohammad Roghangir: 6 år; Massoud Rezai: 5 år.

Ettersom listen inneholder lite informasjon om personenes roller og aktiviteter, har Landinfo konsultert andre kilder for å få et bedre bilde av deres aktivitetsprofil.

Maryam (Nasim) Naghash Zargaran er 39 år gammel konvertitt og musikk lærer som ble arrestert i november 2012, og anklaget for å ville kjøpe eiendom til et kristent barnehjem i samarbeid med den kjente iransk-amerikanske pastoren Saeed Abedini. Abedini er også konvertitt, og ble fengslet og dømt til 8 års fengsel i 2013. Zargaran ble dømt til 4 års fengsel av Revolusjonsdomstolen for «assembly and collusion against national security» (CHRI 2017d).

I henhold til dommen, som Mohabat News (gjengitt i Reynolds 2013) skal ha fått en kopi av, ble Zargaran beskyldt for å ha startet en hjemmekirke for å omvende muslimsk ungdom. Hun skal ha tatt med 20 kvinner på tur til Det kaspiske hav for å misjonere, og dessuten reist til Tyrkia i forbindelse med misjoneringen. Dommen skal videre ha lagt til grunn at Zargaran på et tidspunkt skal ha undertegnet en forsikring om å ikke samarbeide med Assembly of God, mens hun angivelig opprettholdt kontakt med kirken. Dommen refererer til paragrafene 46 og 610 i straffeloven som grunnlag for straffeutmålingen (Reynolds 2013).

Ebrahim Firouzi er en 28 år gammel mann fra Robat-Karim. Firouzi ble innkalt til avhør og arrestert i januar 2011, anklaget for misjonering, apostasi og kontakt med utenlandske organisasjoner. Han hadde et rettsmøte i april samme år, men trolig uten å bli dømt. Han ble løslatt i august 2011 (Bradley 2014, s. 260).

Anklagene ble gjenopptatt etter at Firouzi ble arrestert på nytt i mars 2013. Han ble i tillegg anklaget for å ha laget en kristen internettside, hatt kontakt med «anti-islamske agenter i utlandet», drevet online kirkeandakt og promotert kristensjonisme. Han ble dømt 15. juli 2013 til 1 års fengsel og 2 års indre eksil, med henvisning til paragrafene 498, 499 og 500 i straffeloven. Mens han sonet dommen, ble det reist ny straffesak mot ham (Mohabat News 2015a). Istedenfor å bli løslatt ved endt soning, ble han dømt til 5 nye år i fengsel. Dommen ble bekreftet av appelldomstolen i Teheran 15. januar 2017 (HRWF 2017, s. 4; Mohabat News 2017c).

Shahin Lahooti, Mohammad Roghangir og Massoud Rezai er tre mannlige fanger omtalt på Elams liste som medlemmer av en gruppe på totalt åtte personer tilknyttet Church of Iran i Shiraz. De skal ha blitt arrestert i Shiraz i oktober 2012 og dømt i juli 2013. Ved ankebehandlingen i mars 2014 ble sju av dommene stående. De tre navngitte personene er de som sonet i fengsel per januar 2016. Ifølge Elam Ministries' oversikt (2016) ble Shahin Lahooti dømt til 2,5 års fengsel, Mohammad Roghangir 6 års fengsel og Massoud Rezai 5 års fengsel.

Aktiviteten til og rettsprosessene mot de tre er omtalt i flere kilder, som kan belyse bakgrunnen for dommene. Hele gruppen ble arrestert da sikkerhetsstyrker gjennomførte en razzia mot en av Church of Irans hjemmekirker i Shiraz. Gruppen ble anklaget for handlinger mot nasjonal sikkerhet og propaganda, inkludert internettaktivitet mot regimet. Roghangir omtales av Middle East Concern som «en

lokal kirkeleder», og det var han som ledet gudstjenesten da hjemmekirken ble stormet av sikkerhetsstyrker. Det var også han som ble idømt den strengeste straffen, 6 års fengsel (HRWF 2017, s. 6; MEC 2016; CSW 2013).

De øvrige fem medlemmene av gruppen ble idømt straffer på 1 år (to personer), 2,5 år (én person) og 3 år (to personer) (Bradley 2014, s. 284).

På en egen liste over løslatte fanger har Elam Ministries ført opp 23 navn, hvorav 5 er kategorisert som ledere/pastorer, og 18 er oppført som medlem av hjemmekirker eller står uten kategori. Dette er personer som enten har sonet ferdig en dom, eller som er midlertidig løslatt mot kausjon (Elam Ministries 2016). Ved søk på disse navnene i andre kilder fremkommer en del informasjon som kan belyse deres aktivitetsprofil.

Noen av personene på listen skal ifølge andre kilder ha vært arrestert flere ganger. Det gjelder Maysam Hojati og Amin Khaki.

Maysam Hojati ble ifølge Elams liste arrestert 23. desember 2015 i Isfahan og deretter løslatt mot kausjon 6. januar 2016. Ifølge databasen til Global Freedom Movement (u.å.) ble Hojati også arrestert sammen med andre kristne 22. februar 2012 og løslatt mot kausjon 1. mai 2012. Mohabat News (2015c) har også rapportert at Hojati var fengslet to måneder og løslatt mot kausjon i 2012.

Amin Khaki er en annen på Elams liste over løslatte fanger som tilhører Behnam Iranis hjemmekirke i Karaj. Han står oppført som arrestert 5. mars 2014 og løslatt mot kausjon 3. januar 2015. Den britiske organisasjonen Release International omtaler den samme arrestasjonen, men informerer at Khaki, som omtales som «diakon», også ble arrestert i mai 2010 og idømt en betinget dom for regimefiendtlig aktivitet. Hans hjem ble videre utsatt for en husransakelse i desember 2013 da datautstyr ble konfiskert (Release International 2014). Opplysningene om tidligere fengsling, og ikke minst tidligere betinget dom, er relevante i denne sammenhengen, ettersom personer med en slik bakgrunn formodentlig vil være utsatt for strengere reaksjoner hvis de blir tatt for ny aktivitet.

Personer som dømmes for kontakt med utenlandske menigheter, får jevnt over strenge straffer. Av de løslatte personene på Elams liste gjelder det Vahid Hakkani, Mojtaba Seyyed-Alaedin Hossein, Esmaeil (Homayoun) Shokouhi og Mohammad-Reza (Kourosh) Partoei. Alle fikk fengselsstraff på 3 år og 8 måneder (Release International 2013).

Silas Rabbani, som er tilknyttet Church of Iran i Karaj, ble idømt 6 års fengsel i september 2014. Etter internasjonalt press ble han frikjent ved ankebehandling i desember samme år og deretter løslatt. På Elams liste er Rabbani oppført som medlem av en hjemmekirke, mens flere andre kilder omtaler ham som pastor eller leder, inkludert den norske Stefanusalliansen (2015; Present Truth Ministries 2014).

Alireza Seyyedian er en konvertitt som i henhold til Elams liste ble dømt til 6 år i fengsel i november 2011. Han ble dømt for å drive propaganda mot regimet og for handlinger mot nasjonens sikkerhet etter å ha latt seg døpe i Tyrkia. Deretter uttalte han seg i flere intervjuer og publiserte videoer av dåpen på internett. Han skal ha blitt tiltalt for å drive en hjemmekirke, noe også Center for Human Rights in Iran har hevdet at han gjorde (CHRI 2011).

En gruppe på åtte hjemmekirkemedlemmer tilknyttet Church of Iran ble arrestert i Karaj 7. august 2015. Fire av dem er oppført med fullt navn på Elams liste: Esmayeel Fallahi, Nematollah Yousefi, Shahin Bashiri og Mona Chardooli. Elam oppgir at de arresterte ble løslatt mot kausjon på en ukjent dato. Landinfo har ikke funnet ytterligere informasjon i andre medier, utover rapporter om omstendighetene rundt arrestasjonene, da flere skal ha blitt slått, og eiendeler beslaglagt av tjenestemenn fra etterretningstjenesten (Church in Chains 2015).

Hossein (Estifan) Saketi Aramsari⁷ skal ha blitt dømt til 1 års fengsel for kristen misjonering av Revolusjonsdomstolen i Karaj i januar 2014. Navnet har figurert på flere fangelister, men Landinfo har ikke funnet utdypende informasjon om hans aktiviteter (WWM 2014; Bradley 2014, s. 272).

3.5 MØNSTRE I MYNDIGHETENES REAKSJONER

Det er ikke grunnlag for å trekke vidtrekkende slutninger på bakgrunn av eksemplene nevnt over. Mangelfull informasjon om hvilke aktiviteter fengslede konvertitter faktisk har utført, gjør det vanskelig å få klarhet i om menige medlemmer som ikke har hatt noen utadrettet virksomhet, kan ha vært utsatt for langvarige fengslinger eller andre reaksjoner. Landinfo vil likevel trekke frem noen aspekter ved sakene presentert i 3.4.1 og 3.4.2, som kan belyse myndighetenes prioriteringer.

Alle konvertittene som er straffedømt i eksemplene over, er dømt for en aktivitet, ikke for konverteringen i seg selv. Videre fremkommer det at ledere og personer med en fremtredende rolle, eller som anklages av myndighetene for å ha en slik rolle, har fått de strengeste straffene. Blant sakene som er referert over, er det åtte personer som sommeren 2017 ble idømt 10 års fengsel hver. Av disse var sju anklaget for opprettelse eller organisering av hjemmekirker, og én for misjonering og organisering av besøk av kristne konvertitter fra utlandet.

Ved to tilfeller av arrestasjon av en større gruppe, ble de fleste satt fri etter å ha blitt avhørt, mens noen ble varetektsfengslet videre. Personene som ble dømt i de aktuelle sakene, hadde enten vært arrestert eller dømt tidligere, utvist en form for utadrettet virksomhet, hatt en aktiv rolle i organiseringen, hatt kontakt med personer i utlandet, publisert på internett eller blitt intervjuet om sin tro, eller blitt anklaget for slike forhold. Som redegjort for i innledningen, må det tas forbehold om at det kan forekomme falske anklager fra myndighetenes side. Det er likevel verdt å trekke frem at de som ble ilagt de lengste fengselsstraffene, ble dømt på grunnlag av anklager om en mer omfattende aktivitet enn bare medlemskap i en hjemmekirke.

I noen tilfeller har kristne kilder bekreftet at en arrestant har hatt et organisatorisk ansvar, for eksempel ved at vedkommende omtales som pastor eller leder. I de utvalgte eksemplene har det vært noen saker hvor vedkommende var kategorisert kun som «medlem» på publiserte fangelister, men omtalt som leder eller pastor i annet kildemateriale.

⁷ Hossein (Estifan) Saketi Aramsari var oppført på en tidligere versjon av Elams liste over fanger under soning. Listen var markert som oppdatert august 2015, men denne versjonen er ikke lenger tilgjengelig på nettstedet. Følgende opplysninger var oppført om Aramsari: «arrested on 23 July 2013 in Golestan province. Serving a one year sentence in Ghezel Hesar prison (Karaj)» (Elam Ministries 2015).

Videre ser vi at flere av de som har fått de lengste straffene, har vært i befatning med myndighetene tidligere, i form av arrestasjoner og/eller tidligere domfellelse. Det fremstår som et klart skjerpene forhold å bli tatt for et gjentatt lovbrudd, særlig hvis man tidligere har skrevet under på en garanti om å avstå fra videre kristen aktivitet, noe som ofte har vært tilfelle (se kapittel 3.5.1).

Det må understrekes at i noen av sakene vet Landinfo svært lite om profil og aktivitet på en arrestert eller dømt konvertitt. Det er gjerne i saker med mildere reaksjoner og relativt korte straffer at det foreligger minst informasjon om aktivitet. Det har vært tilfellet i flere saker hvor arresterte holdes i varetekt en kort periode, og deretter løslates. I en av sakene referert over, var det en person som ble dømt til 1 års fengsel hvor Landinfo heller ikke har funnet informasjon om aktivitet.

Mønsteret i myndighetenes reaksjoner og prioriteringer som er beskrevet, er i stor grad i samsvar med bildet som tegnes av flere andre observatører. Forfatteren Mark Bradley presenterer i boka «Too Many to Jail» en oversikt over 116 arrestasjoner og varetektsfengslinger, samt 28 tilfeller av fengselsdommer som har rammet kristne i perioden fra 2009 til 2014. Oversikten inneholder etter Landinfos vurdering ikke nok systematisk informasjon om aktivitet til å gjøre noen kvantitative slutninger. Det nevnes imidlertid mange eksempler på at det ved arrestasjon av større grupper, er vanlig at de fleste løslates etter kort tid, mens de som anses å ha en ledende eller organisatorisk rolle, varetektsfengsles og eventuelt straffeforfølges. Dette har vært tilfellet ved massearrestasjonene som har blitt foretatt ved julefeiringer i flere år. Et typisk eksempel er sikkerhetsstyrkenes aksjon mot en hjemmekirke i desember 2009 i Karaj, hvor 70 kristne ble arrestert under en julefeiring. De ble løslatt mot kausjon etter avhør, men to av lederne i gruppen ble fengslet. Samme jul ble 12 arrestert i Pakdasht. Disse ble holdt noe lenger. Ni ble løslatt 4. januar 2010, og tre ble holdt i 80 dager før de ble løslatt 18. mars samme år (Bradley 2014, s. 250).

Bradley (2014, s. 34) er tydelig i sin vurdering av at myndighetene konsentrerer seg om organisatorene: «The Christians arrested were active in their faith; they were the pastors and teachers responsible for others.»

Myndighetene har erklært som målsetting å hindre vekst blant hjemmekirkene, og søker dermed først og fremst å ramme lederne, som nettopp har som oppgave å sikre vekst ved å etablere nye hjemmekirker. Myndighetenes strategi fremstår dermed som logisk ut fra hjemmekirkenes struktur, slik Bradley beskriver den. Hans funn indikerer at hjemmekirkene alltid har en ansvarlig leder. Siden målet er vekst, vil en leder hele tiden ha i bakhodet at nye ledere må læres opp til å være forberedt på å overta ansvaret når gruppen er blitt så stor at den skal deles (Bradley 2014, s. 120).

Bradley har videre referert til tilfeller hvor den som fengsles enten er verten for et møte i hjemmekirken (s. 254, 257), har hatt en utadrettet aktivitet, som kontakt med menigheter eller organisasjoner i utlandet (s. 281, 283-284), har deltatt på konferanser i utlandet (s. 56), eller vært involvert i pengeoverføringer til hjemmekirker (s. 280).

Elam Ministries har også poengtert at myndighetenes prioriteringer fremstår som et ressursproblem. Myndighetene bruker angivelig ikke sine ressurser på nye troende, ettersom deres prioritet er å stoppe etableringen av nye hjemmekirker. Derfor er de mest interessert i å ramme ledere av hjemmekirker og nettverk, ifølge Elam (som gjengitt i DIS 2014, s. 27).

Bradleys vurdering deles av flere kilder. Landinfo, danske utlendingsmyndigheter og dansk flyktninghjelp intervjuet i november 2012 en utenlandsk kilde i Teheran som hadde kontakt med kristne i landet. Denne kilden opplyste at hjemmekirkemedlemmer som arresteres for første gang, normalt ville bli løslatt dersom de skrev under på en erklæring om at de ikke ville fortsette aktiviteten. Hvis man hadde vært arrestert før, kunne konsekvensene være mer alvorlige, mente kilden (DIS, DRC & Landinfo 2013, s. 29).

U.S. Commission on International Religious Freedom understreket i sin årsrapport for 2016 at lederne i hjemmekirkene er spesielt utsatt: «Christian leaders of house churches were the particular focus of Iranian authorities, and often were charged with unfounded national-security-related crimes» (USCIRF 2017).

Representanter for Amnesty International understreket i møte med Landinfo i november 2016 at de som organiserer og leder hjemmekirker, har størst risiko for å bli arrestert og straffeforfulgt. Samtidig påpekte representantene at også vanlige medlemmer kan være i fare, fordi iranske myndigheter opptrer svært uforutsigbart (møte i London november 2016). Amnesty International har tidligere poengtert at selv om myndighetene ikke går etter vanlige medlemmer av hjemmekirker, er det sannsynlig at de har mange medlemmer under overvåkning (som gjengitt i DIS 2014, s. 25).

For ytterligere informasjon om dette temaet, se notatets del 1, kapittel 4.3.1, «Hvilke konvertitter er mest utsatt for arrestasjon og straffeforfølgelse?». Her gjengis uttalelser fra kilder Landinfo møtte på tjenestereiser høsten 2016 (Landinfo 2017).

3.5.1 Erklæring om å avslutte kristen aktivitet

Det fremstår nærmest som en rutine at konvertitter som arresteres, blir bedt om å skrive under på en erklæring hvor de lover å avstå fra videre kristen aktivitet. Medlemmer som ikke har hatt en fremtredende rolle, vil normalt bli løslatt etter kort tid dersom de godtar å underskrive på en slik erklæring. Arresterte konvertitter som nekter å skrive under, risikerer derimot videre fengsling. Bradley (2014, s. 255) nevner et eksempel hvor en gruppe på elleve konvertitter ble arrestert under en utflukt mellom Mashhad og Bojnurd. Åtte av de arresterte ble løslatt etter én uke, mens tre forble i varetekt, fordi de nektet å undertegne erklæringen om å slutte med den kristne aktiviteten. Dersom en person som har skrevet under på en slik erklæring senere blir tatt for deltakelse i samme aktivitet, vil det, som bemerket over, klart utgjøre en skjerpende omstendighet.

3.5.2 Løslatelse mot kausjon

Både i sakene som er presentert i dette notatet, og i de øvrige fangelistene det er referert til, fremstår det som svært vanlig at konvertitter som arresteres, løslates mot kausjon i påvente av videre rettsbehandling. Kausjon brukes som en sikkerhet for at en person innfinner seg til fremtidige rettsmøter. Størrelsen på kausjonsbeløpet varierer og kan betales i form av kontanter, en bankgaranti, eller ved pantsettelse av fast eiendom. Kausjonen oppheves når saken er ferdig behandlet, det vil si ved frifinnelse eller soning av straff (Immigration and Refugee Board of Canada 2009).

Kausjonen synes midlertid ofte å bli brukt som et middel til å tvinge den løslatte til å holde lav profil. Ofte blir kausjonen opprettholdt selv om saken ikke følges opp med

videre rettslige skritt. Dermed har den løslatte personen trusselen om mulig rettssak hengende over seg. Videre kan det bety at betydelige verdier er bundet opp, ettersom kausjonssummen ofte er svært høy – i noen tilfeller opp til 200 000 USD (ICHRI 2013, s. 43).

3.5.3 Trusler og mishandling under avhør og i fengsel

Trusler mot arresterte konvertitter forekommer i ulike former. Det rapporteres ofte at etterforskere under avhør fremsetter trusler om hva som kan skje med den mistenkte eller vedkommendes familie dersom han eller hun ikke tilstår anklager, gir informasjon om aktivitet og nettverk eller samarbeider på annen måte. Mange kristne fanger har også blitt satt i isolat i lange perioder, en metode som er rutinemessig brukt av Revolusjongarden og Etterretningsdepartementet (Bradley 2014, s. 187-202; Amnesty International 2017).

Det er også vanlig at en fengslet person eller pårørende forteller at de har fått beskjed om at det vil få konsekvenser dersom de går ut offentlig med informasjon om arrestasjonen. Et eksempel er Robert Asserian, som ble arrestert i forbindelse med at kirken han var pastor i, Central Assembly of God i Teheran, ble stengt i mai 2013. Etter 43 dager i fengsel ble Asserian løslatt mot kausjon. Myndighetene gjorde det klart for ham og familien hans at en betingelse for løslatelsen var at han ikke snakket med media om fengslingen eller saken (Church in Chains 2013).

Mens trusler og annen psykisk mishandling synes å bli systematisk brukt mot kristne fanger, rapporteres også tilfeller av fysisk mishandling, om enn i mindre skala. Det er særlig under avhørsfasen at fanger har meldt at de har blitt utsatt for bruk av isolat, trusler og vold som et middel til å presse frem informasjon eller tilståelser (ICHRI 2013, s. 47-49; Amnesty International 2017; NOAS et al. 2017, s. 46).

3.5.4 Mangelfull medisinsk behandling

En rekke fanger har fortalt om mangelfull medisinsk behandling under soning. Maryam Naghash Zargaran, som ble løslatt etter 4 år i fengsel i august 2017, ble lenge nektet adekvat legetilsyn til tross for flere alvorlige lidelser, inkludert hjerteproblemer og diabetes. Etter at hun i juli 2016 startet en sultestreik, fikk hun permisjon for behandling på sykehus, men ble tvunget tilbake til fengselet før behandlingen var ferdig (Amnesty International 2016). Naghash Zargaran hevdet etter endt soning at hun også ble utsatt for feilmedisinering ved at hun ble satt på sterke anti-psykotiske medikamenter (CHRI 2017d).

Konvertitten Shahin Rostami Azar-Kord opplevde tre hjerteattakk mens hun satt i varetekt i fengselet i Arak. Hun fikk angivelig ikke nødvendig legehjelp, og ble lammet på den ene siden av kroppen (Bradley 2014, s. 256).

Saeed Abedini hadde ifølge familien mageblødninger som ikke ble behandlet. Pastor Behnam Irani skal ha hatt alvorlige helseproblemer uten å ha fått adekvat medisinsk behandling. Også konvertitten Vahid Hakkani hadde angivelig alvorlige blødninger som ikke ble behandlet forsvarlig i fengsel (Baptist Press 2013).

3.6 UFORUTSIGBAR DOMSTOLSBEHANDLING

Mye tyder på at tilfeldigheter spiller inn når det gjelder hvordan konvertitter behandles i rettsvesenet. Det iranske rettssystemet gir vide rammer for dommerens skjønnsmessige vurderinger. Enkelte dommere er kjent for å være særdeles strenge mot konvertitter. For eksempel har de fleste kristne de siste årene blitt idømt mellom 2 og 5 års fengsel (CSW 2017a).

Mange av de uvanlig lange fengselsstraffene som ble idømt sommeren 2017, var underskrevet Mashallah Ahmadzadeh ved 26. avdeling av Revolusjonsdomstolen i Teheran. Han dømte minst 16 kristne til mellom 5 og 10 års fengsel (CSW 2017a). En av dem fikk en tilleggsstraff på 5 år for blasfemi, og dommen ble dermed totalt 15 års fengsel (Mohabat News 2017e).

Andre dommere synes å være mer tilbøyelige til å frikjenne, og det er flere eksempler på at tiltalte konvertitter frikjennes. Bradley (2014, s. 248-270) nevner en rekke eksempler på at konvertitter er blitt frikjent i domstolene. Den type individuelle forskjeller etterlater et inntrykk av betydelig uforutsigbarhet i domstolsbehandlingen av konvertitter. Saker med relativt likt utgangspunkt kan i det ene tilfellet lede til frikjennelse, og i det andre til domfellelse.

Materialet som er presentert over (kapittel 3.4), viser videre at det er stor variasjon i hvor lenge fanger holdes i varetekt. Også i saker som ender med frifinnelse, er det noen som løslates i påvente av rettssaken, og andre som sitter flere måneder i varetekt før saken kommer opp. I noen tilfeller har de siktede blitt tilbudt løslatelse mot en så høy kausjonssum at de ikke har hatt anledning til å benytte seg av muligheten. Det kan videre forekomme at det tar lang tid fra en frifinnelse forkynnes, til vedkommende løslates.

Et illustrerende eksempel er saken mot en gruppe på fire kristne som ble arrestert 4. september 2010 i Hamedan, og som ble frikjent i april 2011. De fire ble sittende fengslet frem til rettssaken fordi det ble satt en urealistisk høy kausjon for løslatelse. En av de fire var den armenske pastoren Vahik Abrahamian, som satt fengslet i ytterligere fire måneder etter frifinnelse. Han ble først løslatt i august 2011 (Bradley 2014, s. 256; Voice of the Martyrs Canada 2011).

En annen form for uforutsigbarhet som gjør seg gjeldende, er at enkelte dømte konvertitter er blitt ilagt tilleggsdom ved endt soning, og dermed må sone ny straff. Dette opplevde Ebrahim Firouzi, som i mars 2015 ble idømt en 5 års fengselsstraff da han nesten hadde sonet ferdig en dom på 1 års fengsel og 2 års indre eksil (Open Doors 2017, s. 11). Han gikk til sultestreik mot soningsforholdene i fengselet i Karaj i juli 2017 (Mohabat News 2017c).

3.7 DOMMER FOR ALKOHOLINNTAK

Hjemmekirkemedlemmer har i flere tilfeller blitt tiltalt for ulovlig alkoholbruk i forbindelse med nattverd. Kristne konvertitter som er dømt til piskestraff, har ved flere anledninger vunnet frem ved ankebehandling. For eksempel ble en gruppe på elleve kristne som ble arrestert 3. september 2010 i Bandar Anzali, og tiltalt for blant annet konsumering av vin, frifunnet etter rettssaken i april 2011 (Bradley 2014, s. 256).

Ifølge Bradley (2014, s. 276) var det i perioden 2009-2014 bare ett dokumentert og offentlig rapportert tilfelle av gjennomført korporal avstraffelse av kristne. En domstol i Rasht dømte 6. oktober 2013 fire kristne til 80 piskeslag hver for å ha drukket vin under nattverden. To av dem fikk dommen utført 30. oktober 2013 (CSW 2016c). Den ene var Mehdi Reza Omidi, som ble idømt en ny piskestraff for samme forhold tre år senere. Omidi ble arrestert igjen sammen med tre andre medlemmer av Church of Iran i Rasht i mai 2016. Omidi, Yasser Mossayebzadeh og Saheb Fadaie ble idømt 80 piskeslag hver av domstolen i Rasht 10. september 2016. De tre mennene, som også ble idømt 10 års fengsel, har anket dommen, som dermed ikke er rettskraftig (CSW 2016d).

4. UTREISEFORBUD KONTRA PRESS OM Å FORLATE LANDET

Iranske myndigheter har i mange år brukt utreiseforbud som sanksjonsmiddel overfor konvertitter. Under et delegasjonsbesøk i Iran i 2008 fikk Christian Solidarity Worldwide kjennskap til at 40 personer som hadde deltatt på kristne konferanser i utlandet, fikk passet inndratt ved tilbakekomst i Iran (CSW 2008, s. 4).

Det forekommer også at dømte konvertitter har fått ilagt et utreiseforbud for en periode etter endt soning, noe som var tilfelle med Hadi Asgari som er nevnt ovenfor (kapittel 3.4.1). En gruppe på elleve konvertitter som ble arrestert i Shahin-Shahr og idømt 1 års fengsel hver i 2013, ble samtidig idømt utreiseforbud i 2 år (Mohabat News 2015b; Open Doors 2017, s. 20-22). Konvertitten Maryam Naghash Zargaran ble også i august 2017 ilagt et utreiseforbud på 6 måneder etter å ha sonet ferdig en dom på 4 års fengsel for sitt arbeid med hjemmekirker og misjonering (CHRI 2017d).

Mens enkelte konvertitter får utstedt utreiseforbud, opplever andre å bli oppfordret eller presset til å forlate landet. En representant for organisasjonen Article 18 har uttalt at myndighetene frykter hvilken påvirkning kristne konvertitter kan ha på samfunnet, og at de derfor presser dem til å forlate landet, også etter at de har sonet dommer (WWM 2017b). Kirkeledere har fortalt at de har blitt advart i avhør om at de risikerer flere års fengsel hvis de ikke forlater landet. Trakasseringen kan innebære hyppige innkallinger til sikkerhetstjenesten, konfiskering av ID-dokumenter eller oppsigelser fra ansettelsesforhold. En gruppe kristne som sto for retten i 2014, ble angivelig fortalt av dommeren at retten bevisst utsatte utstedelse av dommen for at de tiltalte skulle få tid til å rømme fra landet (Christians in Parliament 2015, s. 11).

Mohammed Roghangir, en lokal hjemmekirkeleder i Shiraz som soner en 6 års fengselsstraff, skal ifølge den britiske organisasjonen Middle East Concern (MEC 2016) ha blitt utsatt for press fra etterretningstjenesten om å forlate Iran når han løslates. Selv ønsker han å fortsette å bo i Iran. Også Yousef Nadarkhani, pastoren i Church of Iran som i to år hadde en dødsdom for apostasi hengende over seg før denne ble frafalt i 2012, hadde mulighet til å flykte da han ble løslatt etter 3 år i fengsel i september 2012. Han reiste til London i november 2012, hvor han deltok på en konferanse i regi av Christian Solidarity Worldwide, men reiste så tilbake til Iran (CSW 2012).

Den hyppige bruken av løslatelse mot kausjon med en påfølgende lang periode før saken kommer opp for domstolen, kan tolkes som et signal til den tiltalte om å forlate landet (Christians in Parliament 2015, s. 11; DIS 2014, s. 31).

Bradley (2014) mener at det iranske regimet har som strategi å tvinge misjonerende kristne til å forlate landet. Han skriver følgende (s. 285):

Christians who are dedicated to evangelizing and discipling other believers are so closely monitored, and so frequently harassed, arrested, and threatened, that many leave Iran because they are not able to continue in their ministry inside Iran.

Han hevder at denne metoden for å svekke kirkemiljøene i Iran også tjener et formål om å begrense statens utgifter til kostnadskrevenne rettsaker og lange fengselsopphold. Dessuten fører det til mindre internasjonal kritikk at Iran lar kristne reise fra landet (Bradley 2014, s. 258).

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2012, 28. februar). 'We are ordered to crush you'. *Expanding repression of dissent in Iran*. New York: Amnesty International USA. Tilgjengelig fra <https://www.amnestyusa.org/reports/we-are-ordered-to-crush-you-expanding-repression-of-dissent-in-iran/> [lastet ned 22. november 2017]
- Amnesty International (2016, 18. juli). *Health taken hostage. Cruel denial of medical care in Iran's prisons*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/4196/2016/en/> [lastet ned 22. november 2017]
- Amnesty International (2017, 22. februar). *Amnesty International Annual Report 2016/17: The State of the World's Human Rights. Iran*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/iran/report-iran/> [lastet ned 22. november 2017]
- Baptist Press (2013, 2. desember). Iran nuclear deal bypasses imprisoned pastor. *Baptist Press*. Tilgjengelig fra <http://www.bpnews.net/41587/> [lastet ned 22. november 2017]
- Bradley, M. (2014, 1. desember). *Too Many to Jail: The Story of Iran's New Christians*. Oxford/Grand Rapids: Monarch Books.
- Caballero, L. (2017, 8. oktober). Iranian Christian converts face appeal hearing against harsh prison sentences. *Christian Daily*. Tilgjengelig fra <https://www.christiandaily.com/article/iranian-christian-converts-face-appeal-hearing-against-harsh-prison-sentences/61253.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CHRI, dvs. Center for Human Rights in Iran (2011, 14. desember). *Christian Convert Imprisoned for Holding Baptism in Turkey*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2011/12/sevedi/> [lastet ned 23. november 2017]
- CHRI (2012, 8. juni). *Protestant Church Shutdown Sparks Fears of Coming Closure Spree*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2012/06/protestant-church/> [lastet ned 22. november 2017]
- CHRI (2013, 4. juni). *Iran's Oldest Protestant Church Shut Down by Intelligence Ministry, Pastor Transferred to Evin Prison*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra https://www.iranhumanrights.org/2013/06/church_shut_down/ [lastet ned 22. november 2017]
- CHRI (2017a, 6. mars). *Iranian Catholic Converts Arrested in Northwestern Iran*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2017/03/iranian-catholic-converts-arrested-in-northwestern-iran/> [lastet ned 22. november 2017]
- CHRI (2017b, 6. juli). *Four Christian Converts Sentenced to 10 Years Imprisonment in Trial Lacking Due Process*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2017/07/four-christian-converts-sentenced-to-10-years-imprisonment-in-iran-in-trial-lacking-due-process/> [lastet ned 22. november 2017]
- CHRI (2017c, 20. juli). *11 Christian Converts Issued Long Prison Sentences in Iran in Less Than Two Months in Sham Trials*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2017/07/11-christian-converts-issued-long-prison-sentences-in-iran-in-less-than-two-months/> [lastet ned 29. november 2017]
- CHRI (2017d, 22. august). *Christian Convert Released From Prison in Iran Slapped With Travel Ban*. New York: Center for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra <https://www.iranhumanrights.org/2017/08/christian-convert-released-from-prison-in-iran-slapped-with-travel-ban/> [lastet ned 22. november 2017]

- Christians in Parliament, dvs. Christians in Parliament APPG and APPG for International Freedom of Religion or Belief (2015). *The Persecution of Christians in Iran*. London: Christians in Parliament. Tilgjengelig fra <http://www.christiansinparliament.org.uk/uploads/APPGs-report-on-Persecution-of-Christians-in-Iran.pdf> [lastet ned 22. november 2017]
- Church in Chains (2013, 4. juli). *Iran: Pastor Robert Asserian conditionally released from prison*. Dublin: Church in Chains. Tilgjengelig fra <http://www.churchinchains.ie/news-by-country/middle-east/iran/iran-pastor-robert-asserian-conditionally-released-from-prison/> [lastet ned 22. november 2017]
- Church in Chains (2015, 3. september). *IRAN: Christians beaten and arrested in house church raid*. Dublin: Church in Chains. Tilgjengelig fra <http://www.churchinchains.ie/news-by-country/middle-east/iran/iran-christians-beaten-and-arrested-in-house-church-raid/> [lastet ned 22. november 2017]
- Church in Chains (2017, 14. juli). *Pastor Victor Bet-Tamraz and three converts given long prison sentences*. Dublin: Church in Chains. Tilgjengelig fra <http://www.churchinchains.ie/news-by-country/middle-east/iran/iran-pastor-victor-bet-tamraz-and-three-converts-given-long-prison-sentences/> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW, dvs. Christian Solidarity Worldwide (2008, juli). *Iran. Religious Freedom Profile*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.cswusa.org/filerequest/1130.pdf>. [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2012, 26. november). *Iran: Pastor Nadarkhani jailed again*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2012/12/25/news/1370/article.htm> [lastet ned 23. november 2017]
- CSW (2013, 12. mars). *Iran five Christians receive high bail demands*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2013/03/12/press/1509/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2016a, 25. mai). *High bail set for three imprisoned Christians*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/05/25/news/3121/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2016b, 9. juni). *Iran Mohammadreza Omid released on bail*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/06/09/press/3138/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2016c, 19. september). *Christians await sentencing following trial*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/09/19/news/3259/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2016d, 7 oktober). *Christians face lashes for drinking communion wine*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/10/07/news/3286/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2016e, 19. oktober). *Iran pastor Behnam Irani Released from prison*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/10/19/press/3306/article.htm> [lastet ned 23. november 2017]
- CSW (2016f, 30. november). *Court hearing on national security charges set*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2016/11/30/news/3361/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2017a, 4. juli). *Four Christians receive ten year sentences*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2017/07/04/news/3609/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2017b, 12. juli). *More Christians receive excessive sentences*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2017/07/12/news/3631/article.htm> [lastet ned 29. november 2017]

- CSW (2017c, 31. august). *Iran Four Christians to appear before appeal court*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2017/08/31/news/3685/article.htm> [lastet ned 22. november 2017]
- CSW (2017d). *Update*. New Malden, UK: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://www.csw.org.uk/2017-iran-case> [lastet ned 24. november 2017]
- DIS, dvs. Danish Immigration Service (2014, juni). *Update on the Situation for Christian Converts in Iran*. København: Danish Immigration Service. Tilgjengelig fra <https://www.nyidanmark.dk/NR/ronlyres/78D46647-A0AD-4B36-BE0A-C32FEC4947EF/0/RapportIranFFM10062014II.pdf> [lastet ned 22. november 2017]
- Elam Ministries (2015, august). *Persecuted but not forsaken*. Surrey: Elam Ministries.
Denne Elam-listen er ikke lenger tilgjengelig på internett. Landinfo lastet ned innholdet 9. september 2015.
- Elam Ministries (2016, januar). *Persecuted but not forsaken*. Surrey: Elam Ministries. Tilgjengelig fra <https://www.elam.com/article/persecuted-not-forsaken> [lastet ned 22. november 2017]
- Elam Ministries (2017, 7. juli). *Excessive sentences for 4 Christian leaders*. Surrey: Elam Ministries. Tilgjengelig fra <https://www.elam.com/Iran30/excessive-sentences-4-christian-leaders> [lastet ned 22. november 2017]
- Engelsviken, T. (2014, 28. januar). *Den Karismatiske Bevegelse*. Oslo: Store Norske Leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/den_karismatiske_bevegelse [lastet ned 22. november 2017]
- Finnish Immigration Service (2015, 21. august). *Christian Converts in Iran*. Helsinki: Finnish Immigration Service. Tilgjengelig fra http://www.migri.fi/download/62318_Suuntaus-raportti_Kristityt_kaannynnaiset_IranissaFINALFINAL160915_2_.pdf?c6b6d260c55bd488 [lastet ned 22. november 2017]
- Global Freedom Movement (u.å.). *Iran Prisoner List*. [s.l.]: Global Freedom Movement. Tilgjengelig fra <http://www.hyperactivist.info/ipr.html>. [lastet ned 22. november 2017]
- Hoezee, R. (2017, 10. juli). Christians in Iran handed lengthy prison sentences. *Mission Network News*. Tilgjengelig fra <https://www.mnnonline.org/news/christians-in-iran-handed-lengthy-prison-sentences/> [lastet ned 22. november 2017]
- HRWF, dvs. Human Rights Without Frontiers (2017, 18. september). *Freedom of Religion or Belief; Blasphemy Prisoners List World Report 2017*. Brussel: HRWF. Tilgjengelig fra <http://hrwf.eu/wp-content/uploads/2017/09/Iran-FBL-2017.pdf> [lastet ned 22. november 2017]
- ICHRI, dvs. International Campaign for Human Rights in Iran (2013,16. januar). *The Cost of Faith: Persecution of Christian Protestants and Converts in Iran*. New York: International Campaign for Human Rights in Iran. Tilgjengelig fra https://www.iranhumanrights.org/wp-content/uploads/Christians_report_Final_for-web.pdf [lastet ned 22. november 2017]
- IHRDC (2014a, 8. april). *English Translation of Books I & II of the New Islamic Penal Code*. New Haven: Iran Human Rights Documentation Center. Tilgjengelig fra <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html> [lastet ned 22. november 2017]
- IHRDC (2014b, 30 juli). *Apostasy in the Islamic Republic of Iran*. New Haven: Iran Human Rights Documentation Center. Tilgjengelig fra <http://www.iranhrdc.org/english/publications/reports/1000000512-apostasy-in-the-Islamic-Republic-of-Iran.html#2.4.3> [lastet ned 22. november 2017]
- IHRDC (2015, 18. mars). *Rights disregarded. Prisons in the Islamic Republic of Iran*. New Haven: Iran Human Rights Documentation Center. Tilgjengelig fra

<http://www.iranhrdc.org/english/publications/reports/1000000574-rights-disregarded-prisons-in-the-islamic-republic-of-iran.html> [lastet ned 22. november 2017]

- IHRDC (2016, 15. mars). *List of Individuals Currently Imprisoned in Iran for the Exercise of Fundamental Rights*. New Haven: Iran Human Rights Documentation Center. Tilgjengelig fra <http://www.iranhrdc.org/english/publications/human-rights-data/chart-of-prisoners/1000000595-chart-of-prisoners.html> [lastet ned 22. november 2017]
- Immigration and Refugee Board of Canada (2009, 6. mai). *Iran: The circumstances under which court summons and forfeiture documents are issued by courts; information on bail; the circumstances under which notices of conviction are issued by the Islamic Revolutionary Court; the prevalence of forged court documents*. Ottawa: Research Directorate, Immigration and Refugee Board of Canada. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=4b7cee7e1e&skip=0&query=bail%20summons%20documents&coi=IRN> [lastet ned 24. november 2017]
- Ireland, M. (2013, 2. januar). Iran: 50 Christians Temporarily Arrested in Christmas Raid. *Christian Headlines*. Tilgjengelig fra <https://www.christianheadlines.com/blog/iran-50-christians-temporarily-arrested-christmas-raid.html> [lastet ned 22. november 2017]
- Landinfo (2011, 25. august). *Iran: Rettsvesenet i Den islamske republikken Iran*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/1723/1/1723_1.pdf [lastet ned 22. november 2017]
- Landinfo (2017, 27. november). *Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (1) – utbredelse og vilkår for trosutøvelse*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/id/416.0> [lastet ned 27. november 2017]
- MEC, dvs. Middle East Concern (2016, 4. oktober). *Iran: Christian prisoners in Shiraz denied release*. Luton: MEC. Tilgjengelig fra <https://meconcern.org/2016/10/04/iran-christian-prisoners-in-shiraz-denied-release/> [lastet ned 22. november 2017]
- MEC (2017a, 13. februar). *Iran: update on Rasht and Firuzkuh Christian converts*. Luton: MEC. Tilgjengelig fra <http://www.meconcern.org/2017/02/13/iran-update-for-rasht-and-firuzkuh-christian-converts/> [lastet ned 22. november 2017]
- MEC (2017b, 8. mars). *Iran: Christian mother and son arrested in Urmia*. Luton: MEC. Tilgjengelig fra <http://www.meconcern.org/2017/03/08/iran-christian-mother-and-son-arrested-in-urmia/> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2015a, 1. mai). Two Iranian Christians Sentenced to a Total of Ten Years in Prison. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=1899> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2015b, 22. mai). Eighteen Iranian Christian Converts Sentenced to a Total of 23 Years in Prison. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=2137> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2015c, 29. desember). Iranian Christian convert arrested during Christmas Season. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=2740> [lastet ned 24. november 2017]
- Mohabat News (2016, 13. oktober). Three out of Five Recently Arrested Iranian Christians Released on Bail; Two Remain in Prison. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3168> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2017a, 9. januar). Christian Converts Banned From Iranian Churches on Christmas. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3308> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2017b, 5. mars). Iranian Christian Mother and Son Arrested in Iran. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3381> [lastet ned 22. november 2017]

- Mohabat News (2017c, 25. mars). Final court sentence was issued for Christian convert Ebrahim Firuzi. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3416> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2017d, 2. juni). Fate of two Iranian Christians Arrested in Urmia still Uncertain. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3530> [lastet ned 22. november 2017]
- Mohabat News (2017e, 6. september). “Hadi Asgari”, the converted Christian passed his first year of imprisonment. *Mohabat News*. Tilgjengelig fra <http://mohabatnews.com/en/?p=3703> [lastet ned 22. november 2017]
- NOAS, Mellomkirkelig råd, Bispemøtet, Stefanusalliansen og Norges Kristne Råd (2017, 26. september). *Tro, håp og forfølgelse II. Har kristne konvertitter fra Iran behov for beskyttelse?* Oslo: NOAS et.al. Tilgjengelig fra http://www.stefanus.no/filestore/Rapporter_notater_blader_etc/TrohapogforflgelseIIweb.pdf [lastet ned 23. november 2017]
- Open Doors (2011, 24. juni). *Hostile rhetoric turns up heat on Iranian Christians*. Santa Ana, CA: Open Doors. Tilgjengelig fra <https://www.opendoorsusa.org/take-action/pray/hostile-rhetoric-turns-up-heat-on-iranian-christians/> [lastet ned 22. november 2017]
- Open Doors (2017a, september). *Prisoner’s list 2017*. Santa Ana, CA: Open Doors. Tilgjengelig fra <https://www.portesouvertes.ch/pdf/prisonnier-e.pdf> [lastet ned 22. november 2017]
- [Penal Code] (2013). *New Islamic Penal Code. Books I & II*. Tilgjengelig via IHRDC <http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html> [lastet ned 24. november 2017]
- [Penal Code, Book 5] (2013/1996). *Islamic Penal Code of the Islamic Republic of Iran – Book Five*. Tilgjengelig via IHRDC <http://iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html> [lastet ned 6. november 2017]
- Present Truth Ministries (2014, 5. mai). *Pastor Silas Rabbani from Karaj, Iran Arrested*. Hopkins, MN: Present Truth Ministries. Tilgjengelig fra <http://presenttruthmn.com/persecution-news/pastor-silas-rabbani-from-karaj-iran-arrested/> [lastet ned 22. november 2017]
- Release International (2013, 3. juli). *Iran: Revolutionary court jails Christians*. Orpington: Release International. Tilgjengelig fra <http://www.releaseinternational.org/iran-revolutionary-court-jails-christians/> [lastet ned 24. november]
- Release International (2014, 11. mars). Iran – Arrests spark fears of crackdown. Orpington: Release International. Tilgjengelig fra <http://www.releaseinternational.org/iran-arrests-spark-fears-of-crackdown/>.
- Reynolds, J. (2013, 5. oktober). *Iranian Christian Prisoner in Evin Transferred to Hospital*. Gjengitt i Christians in Crisis. Sacramento, CA: Christians in Crisis. Tilgjengelig fra <http://www.christiansin crisis.net/persecution-news/archives/191-2013-october/1992-iranian-christian-prisoner-in-evin-transferred-to-hospital.html> [lastet ned 22. november 2017]
- Stefanusalliansen (2015, januar). *Løslat kristne iranere!* Oslo: Stefanusalliansen. Tilgjengelig fra http://www.stefanus.no/no/engasjer_deg/appellvenn/appellsaker_2015/L%C3%B8slat+kristne+iranere%21.b7C_wlHMZp.ips [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR, dvs. UN Special Rapporteur (2013, 4. oktober). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/68/503> [lastet ned 22. november 2017]

- UNSR (2014a, 18. mars). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/534e4d0d4.html> [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR (2014b, 27. august). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/69/356> [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR (2015a, 28. mai). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/HRC/28/70> [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR (2015b, 6. oktober). *Situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/70/411> [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR (2016, 26. mai). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/HRC/31/69> [lastet ned 22. november 2017]
- UNSR (2017, 17. mars). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://undocs.org/A/HRC/34/65> [lastet ned 22. november 2017]
- U.S. Department of State (2017). *International Religious Freedom Report for 2016. Iran*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/269134.pdf> [lastet ned 23. november 2017]
- USCIRF, dvs. United States Commission on Religious Freedom (2017, 26. april). *USCIRF Annual Report 2017 - Tier 1: USCIRF-recommended Countries of Particular Concern (CPC) - Iran*. Washington D.C.: United States Commission on Religious Freedom. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/59072f503b.html> [lastet ned 23. november 2017]
- Voice of the Martyrs Canada (2011, 1. september). *Update: Vahik Abrahamian released from prison*. Ontario: Voice of Martyrs Canada. Tilgjengelig fra <https://vomcanada.com/ir-2011-09-01.htm> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM, dvs. World Watch Monitor (u.å.). *Iran*. [s.l.]: World Watch Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/countries/iran/> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM (2014, 6. januar). *Iranian convert jailed for evangelism*. [s.l.]: World Watch Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/coe/iranian-convert-jailed-for-evangelism/> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM (2016, 18. oktober). *Iran: 2 Christians released on bail but 3 detained*. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/2016/10/iran-2-christians-released-on-bail-but-3-detained/> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM (2017a, 7. juli). *Third Iranian convert given lengthy sentence alongside pastor*. [s.l.]: World Watch Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/2017/07/lengthy-sentences-for-iranian-pastor-and-two-converts/> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM (2017b, 18. august). *Iran: wife of jailed pastor next in court, then their son*. [s.l.]: World Watch Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/coe/21395/> [lastet ned 23. november 2017]
- WWM (2017c, 24. november). *Iran: Christian convert loses appeal against 10-year sentence for 'missionary activities'*. [s.l.]: World Watch Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.worldwatchmonitor.org/2017/11/iran-christian-convert-loses-appeal-10-year-sentence-missionary-activities/> [lastet ned 27. november 2017]

Muntlige kilder

- Amnesty Internationals Iran-team i London. Møte i London 17. november 2016.
- Elam Ministries. E-post 28. september 2017.
- Iransk advokat i eksil. E-post 1. juni 2017.